

Opmandskendelse

i faglig voldgiftssag FV 2021-304

Ergoterapeutforeningen

for

A

(advokat Mads Bendix Skelbæk-Knudsen)

mod

Kommunernes Landsforening

for

Faaborg-Midtfyn Kommune

(advokat Jørgen Vinding)

Biintervenient til støtte for Kommunernes Landsforening:

Lærernes Centralorganisation

(advokat Peter Breum)

1. Uoverensstemmelsen og parternes påstande.

Sagen vedrører en uenighed om indplacering af ergoterapeut A under ergoterapeut-overenskomsten eller under LC-overenskomsten.

Klager har nedlagt følgende påstand:

De indklagede tilpligtes at anerkende, at A under sin ansættelse som ergoterapeut hos Faaborg-Midtfyn Kommune er omfattet af den mellem KL og blandt andre Ergoterapeutforeningen indgåede overenskomst for syge- og sundhedsplejersker, ergoterapeuter m.fl.

Indklagede har påstået frifindelse.

2. Sagens behandling

Lærernes Centralorganisation er indtrådt som biintervenient til støtte for KL.

Til behandling af sagen er etableret en faglig voldgiftsret med forhandlingschef Dorthe Julie Kofoed og juridisk konsulent Ulla Kjelgaard som medlemmer udpeget af klager, og med souschef Christel Andersen og chefkonsulent Lars Ørskov Schmidt, begge KL, som medlemmer udpeget af indklagede og med undertegnede, højesteretsdommer Jon Stokholm, som formand og opmand.

Sagen blev forhandlet den 24. marts 2022.

Der blev afgivet partsforklaring af ergoterapeut A og vidneforklaring af afdelingsleder B.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten var flertal for en afgørelse, træffes denne af opmanden.

3. Baggrunden for sagen

a) Ergoterapeutoverenskomsten.

Overenskomst af 26. februar 2019 for syge- og sundhedsplejersker, ergoterapeuter, fysioterapeuter, ernæringsassistenter, professionsbachelorere i ernæring og sundhed, jordemødre, farmakonome, tandplejere m.v. omfatter ifølge § 1 ergoterapeuter i KLs forhandlingsområde. Uddybning af stillingskategorier, uddannelser m.v. fremgår af bilag A til overenskomsten. Det hedder heri blandt andet:

”3. Ergoterapeuter

Herved forstås personer, der er uddannet ergoterapeut efter bekendtgørelse nr. 501 af 30. maj 2016 eller lignende bekendtgørelser.

...

Om overenskomstens dækningsområde:

Overenskomstens dækningsområde relaterer sig til følgende beskrivelse af ergoterapeuters faglige beskæftigelsesområde:

Ergoterapeuters (gen-)optræningsindsats har som overordnet formål:

- at fremme sundhed og livskvalitet
- at forebygge sygdom, og

- at helbrede sygdom og mindske konsekvenser af varig sygdom og handicap.

Kernen i ergoterapeuters forebyggelses- og genopbygningsarbejde er anvendelse af almindelige daglige aktiviteter. Ergoterapeuters interventionsområde er målrettet mod mennesker med fysiske, psykiske og sociale funktionsnedsættelser, som påvirker det enkelte menneskes mulighed for at klare daglige færdigheder i det nære miljø og i arbejdslivet.”

b) LC-overenskomsten.

Overenskomst for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne mellem KL og Lærernes Centralorganisation af 24. april 2019 omfatter ifølge § 1 ”Lærere”. I stk. 2 hedder det blandt andet:

”Stk. 2

Personer, jf. stk. 1, ansættes til varetagelse af:

1. undervisning i folkeskolen, jf. dog stk. 2, nr. 7
2. undervisning ved døgninstitutioner med intern skole i henhold til lov om social service § 66, stk. 1, nr. 6.
3. specialundervisning af voksne ved selvstændige kommunale institutioner i henhold til lov om specialundervisning for voksne
4. undervisning i henhold til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ved en af de i nr. 1-3 nævnte institutioner
5. *[O.18]*Pr. 1. august 2019: Undervisning i henhold til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ved selvstændige institutioner for særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), dog ikke undervisning som varetages af pædagoguddannede*[O.18]*
6. pædagogiske administrative opgaver i folkeskolen
7. andre opgaver i tilknytning til undervisningen”

c) Grænseaftalen mellem AC og LC.

Aftale af 27. juni 1996 mellem Akademikernes Centralorganisation og Lærernes Centralorganisation indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”§1. *Område*

Denne aftale omfatter

1. Ledere og lærere ved seminarer, der uddanner pædagoger
2. Ledere og lærere ved skoler, institutioner m.v., der varetager undervisning af voksne indvandrere
3. Lærere m.fl. i folkeskolen og ungdomsskolen
4. Ledere og lærere m.fl. ved daghøjskoler og produktionsskoler
5. Lærere m.fl. ved specialundervisning for voksne
6. Lærere m.fl. ved folkeoplysning
- ...

§ 6. *Specialundervisning for voksne*

Forhandlings- og aftaleretten for stillinger som ledere og lærere ved institutioner, skoler mv., der varetager specialundervisning for voksne, varetages af Lærernes Centralorganisation.

Bemærkning:

Hensigten er at præcisere, at Lærernes Centralorganisation forhandlingsret m.v. også gælder for magisteruddannede i audiologopædi m.v., der ansættes som lærere m.fl. ved specialundervisning for voksne. Endvidere er der tale om en videreførelse af aftalen af 30. august 1991.

...

§ 9. *Ikrafttræden m.v.*

Denne aftale træder i kraft den 1. januar 1996.

Stk. 2. Samtidigt ophæves aftale af 30. august 1991 mellem Akademikernes Centralorganisation og Lærernes Centralorganisation om grænsedragning og forhandlingsret m.v. for lærere og ledere ved folkeoplysning, ungdomsskolen m.v., indvandrerundervisning og specialundervisning for voksne.

Stk. 3. Aftalen er tillige gældende for organisationer, der er tilsluttet de underskrivende centralorganisationer.”

I tilslutning til denne aftale har AC i mail af 22. marts 2022 udtalt følgende:

”Akademikerne er blevet bekendt med, at LC og KL i forbindelse med en sag vedrørende dækningsområdet for overenskomsten for ergoterapeuter i kommuner påberåber sig, at Ergoterapeutforeningen skulle være omfattet af bestemmelserne i aftalen af 27. juni 1996 mellem Akademikernes Centralorganisation (nu Akademikerne) og Lærernes Centralorganisation.

Den nævnte aftale har virkning fra 1. januar 1996 og har for Akademikernes vedkommende virkning for de organisationer, der på daværende tidspunkt var medlemmer af Akademikernes Centralorganisation. Ergoterapeutforeningen indtrådte per 1. januar 2020 som medlemsorganisation i Akademikerne, men bevarer i denne forbindelse egne overenskomster og egen hovedaftale med deraf følgende dækningsområder på det kommunale område. Det har ikke i den forbindelse været drøftet mellem parterne i aftalen af 27. juni 1996, at dens dækningsområde skulle udvides til også at finde anvendelse for de nye medlemsorganisationer, der indtrådte i Akademikerne den 1. januar 2020, hvorfor Akademikerne kan afvise, at Ergoterapeutforeningen skulle være omfattet eller på anden

måde bundet af bestemmelserne i bemeldte aftale. Det bemærkes i den forbindelse, at der har været indgående dialog mellem Akademikerne og LC's søsterorganisation på det statslige område, CO10, i forbindelse med opdateringerne af overenskomstforholdene for bl.a. Ergoterapeutforeningen som følge af deres indmeldelse i Akademikerne. Det har ikke på noget tidspunkt været fremført af CO10 eller LC i denne forbindelse, at aftalen af 27. juni 1996 skulle gælde for de nye medlemsorganisationer alene i kraft af deres indtræden som medlemsorganisationer i Akademikerne.

Akademikerne vil på det kraftigste opfordre til, at Voldgiftsretten afviser at fortolke på en aftale indgået mellem Akademikerne og LC i en sag, hvor kun den ene part i aftalen medvirker. Fortolkning af aftalen af 27 juli 1996 er et anliggende for parterne, jf. bl.a. aftalens § 9.

Med venlig hilsen

Jesper Johansen Meisner
Chefforhandler”.

d) Lovgivningen om specialundervisningen for voksne.

Lovbekendtgørelse nr. 787 af 15. juni 2015 bestemmer i § 1 blandt andet:

”Kap. 1. Specialundervisning for voksne

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagernes handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om placeringen af kommunalbestyrelsens undervisningsforpligtelse...”

I undervisningsministeriets vejledning nr. 9396 af 2. februar 2009 om specialundervisning for voksne hedder det blandt andet:

”Kapitel 1

Indledning

Specialundervisning for voksne er undervisning og specialpædagogisk bistand, som har til formål af afhjælpe eller begrænse virkningerne af deltagerens handicap (kompenserende specialundervisning), og som har været givet efter en selvstændig lov om specialundervisning for voksne siden 1. januar 1980.

...

Kapitel 2

Tilbuddet om specialundervisning for voksne

Kommunalbestyrelsens opgaver og forpligtelser i henhold til lov om specialundervisning for voksne retter sig mod alle borgere i kommunen over den undervisningspligtige alder med fysiske eller psykiske handicap som følge af funktionsnedsættelser, der har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning for at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen.

Kommunalbestyrelsen skal ikke tilbyde specialundervisning, hvis borgeren kan modtage andre relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at grundlaget for at tilbyde specialundervisning og specialpædagogisk bistand bliver afdækket med henblik på en afklaring af, om et tilbud om specialundervisning, et tilbud med karakter af fx behandling eller genoptræning efter anden lovgivning eller eventuelt en kombination heraf vil kunne afhjælpe eller begrænse virkningerne af borgerens funktionsnedsættelse.

Målsætningen for støtten er afgørende for, hvilket tilbud der skal tilbydes. Er formålet, at borgeren skal lære nogle metoder, beherske nye handlemåder eller opnå bestemte færdigheder, der medfører et bedre funktionsniveau, vil et tilbud fra kommunalbestyrelsen om kompenserende specialundervisning være relevant. Hvis formålet derimod er at vedligeholde et funktionsniveau eller at træne bestemte færdigheder og funktioner, vil tilbud herom kunne gives efter bestemmelser i serviceloven eller sundhedslovgivningen. Kommunalbestyrelsen kan ikke tilbyde specialundervisning for voksne efter denne lovgivning.

...

Det er afgørende for forpligtelsen til at yde specialundervisning og rådgivning efter lov om specialundervisning for voksne, at der er tale om funktionsnedsættelser af en art og et omfang, der medfører begrænsninger, der kan afhjælpes eller begrænses gennem kompenserende undervisning. Det betyder, at specialundervisning for voksne kun skal tilbydes, hvis følgerne af en funktionsnedsættelse begrænser personens funktionelle færdigheder i forhold til de daglige opgaver i såvel privatlivet som i samfundslivet, og hvor andre tilbud eller egen aktivitet ikke alene kan afhjælpe følgevirkningerne.

...

Formålet med specialundervisning for voksne indebærer, at tilbuddet ikke omfatter undervisning og uddannelse med på forhånd fastlagte generelle mål. Specialundervisning for voksne kan ikke være prøveforberedende undervisning eller uddannelse. Specialundervisning for voksne kan gives parallelt med og som supplement til andre undervisningstilbud, men med en selvstændig undervisningsplan.

...

Kapitel 3 *Undervisningsbegrebet*

Specialundervisning for voksne har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af den enkeltes funktionsnedsættelser. Der er tale om en undervisning, der skal give deltageren mulighed for at kompensere for sin funktionsnedsættelse gennem anvendelse af nye strategier til at omgå eller begrænse sine funktionsnedsættelser og særlige metoder eller hjælpemidler, der kan kompensere for problemerne. Tilbuddet skal give deltageren nye muligheder for et mere aktivt liv samt for deltagelse i samfundslivet.

Undervisningsbegrebet i specialundervisning for voksne er karakteriseret ved:

- at undervisningen er en tidsbegrænset aktivitet
- at undervisningen har en klar målsætning
- at der i undervisningsforløbet sker en planlagt progression
- at undervisningsforløbet kan evalueres

Undervisningen forudsætter desuden deltagerens accept og aktive medvirken.

Det betyder i praksis, at der skal foreligge en undervisningsplan med:

- angivelse af tidsforløbet
- en målsætning (eventuel formulering af delmål)
- det planlagte indhold
- eventuelt samarbejdet med deltageren.

Der skal desuden være en plan for en afsluttende evaluering, herunder hvordan undervisningseffekten kan dokumenteres.

Undervisningen kan gives som enkeltmandsundervisning med en individuel undervisningsplan eller på hold enten med en fælles undervisningsplan eller med en differentieret undervisningsplan, hvor der tages hensyn til individuelle forudsætninger. Undervisningen vil ofte være begrænset til relativt få lektioner pr. uge. Undervisningen kan også ydes som intensiv undervisning på fuld tid, i kostskoleform og indgå som en del af en samlet plan for revalidering eller aktivering.

Tilbud om specialundervisning for voksne omfatter:

- Kompenserende specialundervisning
- Specialpædagogisk bistand, der er nødvendig i forhold til deltagerens udbytte af tilbuddet
- I tilbuddet om specialundervisning kan indgå fagundervisning, der er tilrettelagt under hensyntagen til deltageren handicap (hensyntagende specialundervisning), som en del af det samlede undervisningstilbud, hvis formålet med undervisningen gør det nødvendigt.

Den *kompenserende specialundervisning* har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen. Det kan fx være at lære kommunikation ved hjælp af tegnsprog for døvblevne, teknologisk kommunikation ved sprog-, tale- og skriftsproglige vanskeligheder eller særlige taleteknikker for strubeløse. Den kompenserende undervisning skal desuden give deltagerne nye muligheder for at begrænse eller afhjælpe funktionsnedsættelserne.

Det vil ofte være relevant at tilbyde kompenserende undervisning i forbindelse med anden form for hjælp, behandling eller træning. Undervisningen er direkte målrettet erhvervelse af nye kompetencer, der kompenserer for manglende funktioner, opnåelse eller forbedring af svigtende funktionsfærdigheder, genetablering af mistede funktionsfærdigheder samt erhvervelse af nye handlemuligheder med henblik på større grad af aktivitet og aktiv deltagelse i samfundslivet. Kompenserende specialundervisning er en intensiv undervisning med henblik på opnåelse af bestemte færdigheder. Trænings- og vedligeholdelsesaktiviteter som opfølgning heraf vil eventuelt kunne tilbydes i henhold til anden lovgivning.

Endvidere kan specialundervisningstilbuddet suppleres med *specialpædagogisk bistand* i form af rådgivning og vejledning, der skal sikre deltagerens udbytte af

specialundervisningstilbuddet. Det kan eksempelvis være en afdækning af deltagerens behov for undervisning eller rådgivning om hensigtsmæssige hjælpemidler. Rådgivning og vejledning kan rettes mod deltageren selv, mod en gruppe af deltagere med fælles problemer, mod pårørende og mod eventuelt personale, der varetager opgaver i forhold til deltageren. Rådgivning og vejledning kan gives individuelt eller som undervisningsforløb på hold. Rådgivning og vejledning kan også indgå i forbindelse med afdækning af deltagerens forudsætninger for at modtage specialundervisning for voksne. Endelig kan rådgivning og vejledning gives i tilknytning til instruktion og undervisning i brug af særlige kompenserende hjælpemidler.

Hensyntagende specialundervisning er fagundervisning, hvor undervisningens hovedformål er at opnå større viden eller kompetencer inden for et fag- eller interesseområde. I specialundervisningen for voksne kan en sådan undervisning være relevant som et supplement til den kompenserende undervisning, fordi det med denne undervisning er muligt at fæstne og udbygge opnåede kompetencer, uden at fokus behøver at være deltagerens funktionsnedsættelser. Det er en forudsætning, at den hensyntagende undervisning gives som et led i en samlet undervisningsplan med et kompenserende sigte, hvor det grundlæggende formål er at give deltageren mulighed for nye og bedre funktionsmuligheder.

...

Kapitel 6

Specialundervisning for voksne og deltagergrupper

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde specialundervisning for voksne til alle, der har opfyldt undervisningspligten, hvis de har en funktionsnedsættelse, der kan afhjælpes eller begrænses gennem undervisning. Det er en forudsætning, at de bor eller længerevarende opholder sig i kommunen. Der er således ikke et krav om, at unge skal være over 18 år for at modtage specialundervisning for voksne.

...

Voksne med erhvervet hjerneskade

Erhvervede hjerneskader kan give kognitive vanskeligheder og kommunikationsvanskeligheder, der ikke sjældent er kombineret med andre problemer som fx bevægeproblemer og personlighedsmæssige problemer. Det er i en vis udstrækning gennem specialundervisning muligt at kompensere for hjerneskadens følger med hensyn til koncentrationsproblemer, isolation, hukommelsesproblemer, social adfærd, bevægevanskeligheder samt syns- og orienteringsproblemer. Det gøres fx gennem indlæring af nye indlæringsstrategier, opøvelse af nye funktionsmåder og gennem hjælp til selverkendelse, kommunikationsundervisning, kompenserende undervisning i forhold til tekstsproglige vanskeligheder, der har tilknytning til den erhvervede hjerneskade, hukommelses- og koncentrationstræning, strukturering, planlægning mv. Specialundervisningens formål er at give nye handlemuligheder og at kompensere for funktionsnedsættelsen med henblik på at styrke graden af aktiv deltagelse i samfundslivet, herunder forbedre tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Specialundervisningen strækker sig ofte over længere forløb i 1-2 år med undervisning flere gange pr. uge. Men der kan også være tale om intensive undervisningsforløb på fuld tid. Undervisningen vil normalt foregå på hold.

Forslag til specialundervisning sker på baggrund af udtalelser fra fx læger eller hospitaler om hjerneskadens følgevirkninger og vil oftest være et led i et længerevarende behandlings-, genoptrænings- og/eller revalideringsforløb, hvor specialundervisningen kan udgøre en central del. Det er vigtigt, at der, inden specialundervisningen iværksættes, er foretaget en afdækning, der angiver, hvornår og på hvilke funktionsområder det er hensigtsmæssigt at iværksætte et undervisningsforløb.

Rådgivning og vejledning samt specialundervisning af pårørende udgør en væsentlig del af den samlede specialundervisning for senhjerneskadede. Der kan være behov for, at undervisningen suppleres og følges op af tilbud efter anden lovgivning.

Voksne med personlighedsmæssige, psykiatriske, psykiske og sociale vanskeligheder

Voksne med personlighedsmæssige, psykiatriske, psykiske og sociale vanskeligheder kan tilbydes specialundervisning for voksne, hvis de har behov for at lære strategier og teknikker, der kan give dem bedre forudsætninger for at deltage i fx anden undervisning eller for at klare et aktivt og selvstændigt hverdagsliv. Målgruppen omfatter voksne med diagnosticerede sindslidelser, autismespektrumforstyrrelser, ADHD eller tilsvarende lidelser.

Undervisningen består fx i kommunikationsundervisning, undervisning i mestringsstrategier for social adfærd og personlig fremtræden, konflikthåndtering og problemløsning, nye strategier og værktøjer for hukommelse og koncentration, strukturering, planlægning og opgaveløsning, kognitive strategier til ændring af negative tanker og mønstre, opøvelse i støtte til deltagelse i blandt andet ordinære undervisnings- og uddannelsesforløb.

Specialundervisning for denne gruppe vil ofte indgå i en samlet plan for støtte. Der er tale om målrettede og afgrænsede specialundervisningsforløb eksempelvis kombineret med behandling og andre initiativer for rehabilitering og støtte fx i relation til beskæftigelses- og uddannelsesmæssige initiativer. Specialundervisningen er en målrettet støtte til den enkelte med henblik på at erhverve sig de nødvendige kompetencer for at gennemføre andre forløb, opnå nye handlemuligheder og øget aktiv samfundsdeltagelse.

Henvisning til denne form for specialundervisning for voksne sker på baggrund af deltagerens ønsker og behov samt en nærmere afdækning, herunder med inddragelse af eventuelle redegørelser/udtalelser fra psykiatriske afdelinger, der dokumenterer et specifikt behov for kompenserende undervisningsaktiviteter.

Undervisningen foregår normalt på hold og oftest med relativt få lektioner pr. uge i længerevarende forløb.

Specialundervisningen til denne målgruppe gives ofte både som kompenserende specialundervisning og med elementer af hensyntagende specialundervisning.

...

Kapitel 8 Personale og kvalifikationer

Specialundervisning for voksne varetages af personale med fornødne specialpædagogiske og voksenpædagogiske kvalifikationer. Det er kommunalbestyrelsen, der tager stilling til, om de tilstrækkelige kvalifikationer er til stede hos ledere og lærere både i egne institutioner og i institutioner, der tilbyder undervisningen efter overenskomst med kommunalbestyrelsen. Tilsvarende gælder det, at regionsrådet tager stilling til kvalifikationskravene til personalet i specialundervisningsforanstaltninger, der er tilbudt af regionsrådet. I driftsoverenskomster og aftaler mellem kommunalbestyrelsen og andre om varetagelse af specialundervisning for voksne skal kvalifikationskrav til ledere og undervisere anføres.

Specialundervisning for voksne omhandler primært specialiserede og individuelt tilrettelagte undervisningsforløb, der supplerer anden form for bistand eller behandling. Derfor forudsættes det, at ledere og personale både har undervisningsmæssige kompetencer vedrørende undervisning af voksne og specialiseret specialpædagogisk viden. Der er herudover ingen formelle krav til en bestemt uddannelsesbaggrund. Dokumentation for gennemført specialpædagogisk uddannelse og erfaring med undervisningsmæssige opgaver bør udgøre grundlaget for vurderingen af den opnåede kompetence til at varetage specialundervisning for voksne.

...

Kapitel 14

Anden lovgivning med relationer til specialundervisning for voksne

Specialundervisningen for voksne er ofte tæt forbundet til ydelser under anden lovgivning, herunder lovgivning inden for beskæftigelsesområdet, det sociale- og det sundhedsmæssige område. Det er derfor vigtigt, at der skabes et velfungerende og koordineret samarbejde mellem både regioner og kommuner og mellem de forskellige forvaltninger i en kommune. En sådan koordinering af de forskellige ydelser efter forskellig lovgivning vil optimere deltagernes udbytte af den samlede offentlige støtte.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der foretages en afdækning af borgerens færdigheder, behov og forudsætninger med henblik på en afklaring af, om et tilbud om specialundervisning, et tilbud med karakter af fx behandling eller genoptræning efter anden lovgivning eller eventuelt en kombination heraf vil kunne afhjælpe eller begrænse virkningerne af borgerens funktionsnedsættelse.

Målsætningen for støtten er afgørende for, hvilket tilbud der skal tilbydes. Er formålet, at borgeren skal lære nogle metoder, beherske nye handlemåder eller opnå bestemte færdigheder, der medfører et bedre funktionsniveau, vil et tilbud fra kommunalbestyrelsen om kompenserende specialundervisning være relevant. Hvis formålet derimod er at vedligeholde et funktionsniveau eller at træne bestemte færdigheder og funktioner, vil tilbud herom kunne gives efter bestemmelser i serviceloven eller sundhedslovgivningen.

Kommunalbestyrelsen må på baggrund af en konkret vurdering tage stilling til, hvilket tilbud borgeren skal have.

Sundhedsloven

...

Serviceloven

...

Socialpædagogisk bistand

...

Behandling mv.

Kommunalbestyrelsen kan ud over tilbud efter § 85 give tilbud af behandlingsmæssig karakter efter servicelovens § 102 til voksne med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbuddet gives, når det er nødvendigt for at bevare eller forbedre den pågældendes fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der gives efter anden lovgivning.

Tilbuddene efter § 102 omfatter en mere behandlingsmæssig indsats i form af eksempelvis fysioterapeutisk- og ergoterapeutisk behandling eller tandbehandling. Behandling kan gives efter § 102, hvis behandlingen ikke kan gives i det sædvanlige behandlingssystem, fordi der fx er behov for en særlig indsats eller en særlig indretning af behandlingen.

Genoptræning og vedligeholdelsestræning

Træningsindsatser går i mange tilfælde på tværs af forskellige lovgivninger og sektorer. Kommunalbestyrelsen har ansvar for, at borgere med behov herfor tilbydes genoptræning og vedligeholdelsestræning efter servicelovens bestemmelser, såfremt de ikke modtager denne træning efter anden lovgivning.

En afgørelse om træning efter servicelovens regler giver borgeren ret til et vederlagsfrit tilbud om træning mv. Kommunalbestyrelsen kan vælge at lade andre kommunale, private eller regionale leverandører varetage deres træningsopgaver.

Genoptræning til voksne efter servicelovens § 86, stk. 1, defineres som en målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en borger, eventuelt pårørende og personale. Formålet med genoptræning er, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne; bevægelses- og aktivitetsmæssigt, kognitivt, emotionel og socialt.

Genoptræningen skal rettes imod borgerens funktionsnedsættelse(r), dvs. problemer i kroppens funktioner eller anatomi, samt aktivitets- og deltagerbegrænsninger. Genoptræning kan omfatte såvel somatiske patienter som psykiatriske med et somatisk genoptræningsbehov. Genoptræningstilbud forudsættes koordineret med eventuelt tilbud om vedligeholdelsestræning såvel som personlig og praktisk hjælp efter § 83 eller socialpædagogisk bistand efter § 85.

Vedligeholdelsestræning efter servicelovens § 86, stk. 2, defineres som målrettet træning for at forhindre funktionstab og for at fastholde det hidtidige funktionsniveau. Vedligeholdelsestræning omfatter vedligeholdelse af såvel fysiske som psykiske færdigheder.”

- e) Voksen specialundervisning, VSU, i Faaborg-Midtfyn Kommune.

På kommunens hjemmeside anføres følgende:

”Voksenspecial-undervisning - VSU

VSU, Voksen Special Undervisning hjælper dig til øget livskvalitet gennem kompenserende strategier. Der tages hensyn til individuelle behov.

Formålet med specialundervisning er:

- at afhjælpe eller begrænse virkningerne af et handicap
- at øge den enkeltes handlemuligheder
- at forbedre og udvikle muligheder for at deltage i arbejds- og samfundslivet.

Særlig for personer med ADHD/ADD

Målet med ADHD/ADD kurset er at ruste kursisterne til at møde hverdagens udfordringer.

Der arbejdes med:

- at blive bedre til at forstå ADHD/ADD
- at få sat ord på nogle af de frustrationer kursisten kan opleve
- at lære andre med ADHD/ADD bedre at kende, for at kunne lære af hinandens erfaringer
- at tilegne sig strategier, der gør hverdagen lettere
- at tilegne sig strategier, der kan hjælpe i socialt samspil med andre med og uden ADHD

Personer med erhvervet hjerneskade

Målet med undervisningen er blandt andet:

- at forbedre dine sproglige og kommunikative færdigheder
- at lære dig strategier til at huske og til at strukturere hverdagen
- at træne sociale færdigheder
- at kunne prioritere sin hverdag med de ressourcer der er til rådighed.

Desuden er det muligt at få hjælp til at opdage/genopdage interesser og arbejde med erkendelse af den nye livssituation.

Hjerneskadecenter

Hjerneskadecenter Faaborg-Midtfyn danner rammen om den tværfaglige indsats for voksne med erhvervet hjerneskade, herunder demens.

Fælles for de indsatser, der tilbydes i Hjerneskadecentret er, at den enkelte borgers forløb tilrettelægges individuelt ud fra den rehabiliterende tankegang; det

overordnede mål for alle indsatser er, at borger opnår et meningsfyldt liv med hjerneskode.

...

Følgende tilbud er samlet i huset:

Hjerneskadekoordinatoren

...

Demenskoordinatoren

...

Genoptræning

Efter akut opstået senhjerneskode varetages af fysio- og ergoterapeuter med særlige kompetencer inden for det neurofaglige område. Træningen foregår i Hjerneskadecentrets træningslokaler og/eller i borgers eget hjem. Sygehuset udarbejder en Genoptræningsplan, (§ 140) når indlæggelsesperioden er overstået. Fysio- og ergoterapeuten aftaler i samarbejde med den enkelte borger, hvad målet for genoptræningen skal være og der tages stilling til behov for fx hjælpemidler, talepædagog, optometrist og andre kommunale indsatser.”

Aktivitets- og samværstilbuddet

...

Voksen Special Uddannelse (VSU)

Er målrettet borgere, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning, og som ikke modtager andre tilbud. Undervisningen varetages af lærer og talepædagog med særlige kompetencer inden for neuropædagogik. Henvendelse om VSU sker via Hjerneskadekoordinator. Tilbuddet består i målrettede undervisning, der er tilpasset den enkelte deltagers forudsætninger og behov. VSU bevilges i korte tidsafgrænsede forløb og tilbuddet foregår enten på centret eller i borgeres eget hjem.”

Afdelingen ”Undervisningstilbud STU og VSU” ledes af B. Afdelingen indgår i ”Det Socialfaglige Område”, der ledes af C. Sideordnet med afdelingen ”bostøtten” og afdelingen ”aktivitets- og beskæftigelsestilbud”.

4. Den konkrete sag

A blev ansat i 2017 ved Faaborg-Midtfyn Kommune i henhold til et stillingsopslag af 1. november 2017, hvori det blandt andet hedder:

”Underviser til kompenserende specialundervisning for voksne

Med base i Hjerneskadecentret Hillerslev søger vi en underviser til undervisning af voksne med

Stillingsbetegnelse:
Underviser

ADHD/ADD, erhvervet hjerneskade, sindslidende, adfærdsforstyrrelser samt udviklingshæmning. Stillingen er på 37 timer pr. uge.

Ansøgningsfrist
3. november 2017
12:00

Du er uddannet lærer, ergoterapeut eller har anden relevant uddannelse. Du har erfaring med at arbejde med målgruppen og har en anerkendende og neuropædagogisk tilgang.

Afdeling
Rehabilitering Nord

Du er god til at tilrettelægge undervisningen både individuelt samt i små grupper, hvor du tilpasser undervisningen til den enkelte borger. Du er god til at samarbejde med mange faggrupper som fysioterapeuter, ergoterapeuter, hjerneskadekoordinatorer, socialrådgivere m.fl.

Stillingskategori
Undervisning

Arbejdstid
Fuldtid

Kørekort er en nødvendighed, da undervisningen kan foregå forskellige steder i kommunen, bl.a. i borgernes eget hjem.

Vi søger en underviser med:

- Bred faglig viden indenfor, ADHD/ADD, erhvervet hjerneskade, samt andre adfærdsforstyrrelser
- Stort kendskab til kompenserende strategier ex. I forhold til hukommelse opmærksomhed og overblik.
- Stort kendskab til kognitiv træning, kompenserende strategier, it, mindfulness m.m. til kognitiv træning og undervisning.
- En person med en anerkende tilgang til den enkelte borger
- Gode kommunikative færdigheder, både mundtligt og skriftligt
- Kendskab til det at arbejde med mennesker i sorg og krise
- Kan undervise borgere individuelt, samt i små grupper, samt være ”konsulent” for andre faggrupper
- Kan samarbejde og modtage/give sparring til dine kollegaer
- Kan lide at arbejde selvstændigt og god til at gøre opmærksom på behovet for sparring og vejledning.

Vi tilbyder:

...

Kompenserende specialundervisning for voksne er et af Faaborg-Midfyn kommunes tilbud til personer med senhjerneskade, ADHD/ADD, sindslidelse, adfærdsforstyrrelser og udviklingshæmning. Undervisningen gennemføres ud fra en individuel målsætning – som eneundervisning eller på små hold i tidsbegrænsede forløb. Samarbejde med kollegaer i Hjerneskadecentret, kommunens øvrige bo- og dagbeskæftigelsessteder samt hjemmevejledere, sikrer en flerfaglig indsats.”

A ansøgte om stillingen den 1. november 2017, og anførte blandt andet:

”Jeg søger hermed stillingen som kompenserende specialunderviser for voksne med base i Hjerneskadecenteret, da jeg har stor lyst til at bringe min psykiatriske erfaring i spil på en ny måde og igen har stor lyst til underviser rollen. Ansøgningen har jeg set opslået på Jobnet.dk

Mit navn er A, jeg er 53 år og uddannet ergoterapeut fra 1991. Jeg har i mange år arbejdet indenfor psykiatrien og har herfra fået en stor erfaring i at undervise sindslidende og deres pårørende i deres diagnoser. Jeg har et godt og indgående kendskab til diagnoserne ADHD/ADD, Belastningsreaktioner, depression og angst. Jeg har desuden kendskab til mennesker med hjerneskade, fra min praktik (jun-aug) på Lille Glasvej i Odense; (bosted for sen-hjerneskadede). Jeg er lige nu i praktik på lilleskole for voksne i Odense, et sted som tilbyder kompenserende undervisning for voksne psykisk sårbare. Jeg er her i gang med at implementere et projekt omkring ”af stigmatisering”. Jeg har således, ud fra ovenstående, et godt kendskab til jeres målgruppe.

Jeg har altid i mine jobs, haft en tæt kontakt til patienten/borgeren, hvor målet har været at etablere et samarbejde omkring at få formidlet et øget kendskab til hvorledes deres psykiske lidelse påvirker deres funktionsniveau/livskvalitet i hverdagen...”

Kommunen ansatte A ved ansættelsesbrev af 20. december 2017 og anførte, at ansættelsesforholdet er omfattet af overenskomst for ergoterapeuter m.fl. med KL.

Faaborg-Midtfyn Kommune har udarbejdet en kvalitetsstandard af 2019 for voksenspecialundervisning (VSU) hvori det blandt andet hedder:

”

<p>Hvilke aktiviteter indgår i standarden?</p>	<p>Kompenserende voksenspecialundervisning for voksne, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taleundervisning • Energiforvaltning • Træning af kognitive færdigheder (hukommelse, kommunikation m.v.) • IT-programmer tilpasset brugerne • Afdækning af borgernes funktionsevne gennem samtale, PAST-test el. lign. <p>Borgere med et fysisk eller psykisk handicap kan få voksenundervisning med henblik på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af et handicap.</p> <p>Det er et tilbud om en tidsbegrænset, fremadskridende, målrettet undervisning, der skal være tilrettelagt og tilpasset den enkeltes forudsætninger, færdigheder og behov.</p>
<p>Hvad er lovgrundlaget for standarden?</p> <p>Hvem kan modtage ydelsen?</p>	<p><i>Lov om specialundervisning for voksne</i> https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=23466</p> <p><i>Bekendtgørelse om specialundervisning for voksne (uddrag):</i> §1. Specialundervisning for voksne er tilbud, der er målrettet personer, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning for at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen, og som ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning. Tilbuddet gives ikke til personer, der er indlagt på sygehuse. Stk. 2. Tilbuddet skal kunne medvirke til at forbedre deltagerens mulighed for at benytte kompenserende strategier, metoder og hjælpemidler, der øger deltagerens mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet. § 2. Tilbud om specialundervisning for voksne omfatter: 1) Specialundervisning, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af deltagerens funktionsnedsættelse gennem målrettet kompenserende undervisning, der er tilpasset den enkelte deltageres forudsætninger, færdigheder og behov. 2) Specialpædagogisk bistand, der er nødvendig i forhold til deltagerens udbytte af tilbuddet, herunder rådgivning og vejledning af deltageren. Stk. 2. I tilbuddet kan der indgå fagundervisning, der er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap, som en del af det samlede undervisningstilbud, hvis formålet med undervisningen gør det nødvendigt. Link til bekendtgørelsen: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25080</p> <p><i>Vejledning om specialundervisning for voksne:</i> ... Borgere over den undervisningspligtige alder (efter folkeskolen 9. klasse) med fysisk eller psykisk handicap, der som følge af deres funktionsnedsættelse har behov for en særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Voksne med synsnedsettelse • Voksne med tale-, stemme- og sprogproblemer • Voksne med hørenedssettelse • Voksne med erhvervet hjerneskade • Voksne med personlighedsmæssige, psykiatriske, psykiske og sociale vanskeligheder • Voksne med psykisk udviklingshæmning/generelle indlæringsvanskeligheder
Standarden omfatter typisk/hyppighed	<p>Afdækning sker gennem test eller samtale.</p> <p>Undervisning bliver individuelt tilrettelagt og kan foregå enten individuelt eller på hold. Periode og timetal tildeles efter behov.</p> <p>Specialpædagogisk bistand kan gives med henblik på, at den enkelte kan følge undervisningen. Specialpædagogisk bistand gives individuelt og efter behov.</p> <p>Der udarbejdes individuel undervisningsmål og evaluering. Forløbet kan være en del af borgerens samlede handleplan efter Servicelovens § 141.</p> <p>I begrænset omfang ydes rådgivning og undervisning til pårørende til personer med senhjerneskade.</p>
Andre særlige forhold/afledte forhold	<p>Tilbuddet er gratis for borgeren. Myndigheden foretager en konkret og individuel helbredsbedømmelse.</p> <p>Henvendelsen og ansøgning sker ved udfyldelse af et ansøgningskema. Visitation foregår løbende ved behov.</p> <p>Der er følgende trin i visitationen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ansøgningskema sendes til VUC, både i forhold til egne borgere og borgere fra andre kommuner. 2. VUC laver en kvalificeret indstilling til bevilling/afslag. Ved behov indhenter VSU yderligere information. Indstilling sendes til sagsbehandlere i Myndigheden. 3. Myndigheden træffer afgørelse/visiterer i løbet af højst 14 dage efter modtagelse af ansøgning. Der visiteres løbende. Afgørelsen sendes til borgeren og VSU med angivelse af klageadgang. På afgørelsen anføres, ved visitation, at borgeren vil få en henvendelse fra VSU i forhold til opstart og timetal. Ved anden betalingskommune skriver Myndigheden til pågældende kommune at borgeren er visiteret, og at faktura vil blive fremsendt månedligt. Såfremt der gives afslag om VSU sender Myndigheden afslag til borger (kopi til VSU). 4. Når undervisning for pågældende borger er planlagt, skriver VSU til borgeren med oplysning om opstart, timetal og undervisningssted. 5. Myndigheden orienteres om periode og antal undervisningstimer, til brug for fakturering. 6. Efter endt undervisningsperiode, sendes evaluering til sagsbehandler i Myndigheden <p>Voksenspecialundervisning gives i de tilfælde, hvor der kan redegøres for mulighederne for progression af indsatsen, idet der ikke kan gives tilbud om voksenspecialundervisning, hvis formålet alene er at vedligeholde funktionsniveauet.</p>

	<p>Ligeledes vil Faaborg-Midtfyn Kommune være opmærksomme på afgrænsningen til ydelser efter Servicelovens § 85, 103 og 104, som et eventuelt alternativt tilbud.</p> <p>Voksenspecialundervisning bevilges i korte afgrænsede forløb med et klart udviklingssigte. VSU opsætter kortsigtede, målbare mål, som evalueres efter endt undervisningsperiode, som maksimalt er på et halvt år af gangen. Hvis der ikke opleves progression, afsluttes forløbet. Hvis der skal etableres et nyt forløb, kan borgeren revisiteres.</p> <p>Voksenspecialundervisningen har base i Hjerneskadecentret, Kirkegyden 1B, 5750 Ringe. Undervisningen vil fortrinsvis foregå i Hjerneskadecentret. Der vil i særlige tilfælde være mulighed for undervisning i eget hjem eller på anden matrikel. Undervisning inden for høreområdet foregår ved CKV.</p>
--	--

”

Der foreligger en jobprofil for ansatte ved det socialfaglige område i Faaborg-Midtfyn Kommune fra marts 2019, hvori det blandt andet anføres:

”

Navn:	<i>Ansatte ved VSU</i>
Stillingsbetegnelse:	<i>Underviser</i>
Beskæftigelsesgrad:	<i>37/37</i>
Afdeling:	<i>VSU – det socialfaglige område</i>
<i>1) Listning af hovedopgaver – ansvarlig</i>	<p><i>Opgavernes definition / indhold</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Planlægge, gennemføre og evaluere undervisning til borgere i målgruppen - Udrede borgere i målgruppen ift. problemstillinger og muligt udbytte af undervisning - Tværfagligt samarbejde med sagsbehandlere, jobcenter og andre interne såvel som eksterne faggrupper omkring borgerne i målgruppen - Samarbejde med kollegaer i VSU - Kollegial sparring med kollegaer i VSU - Konsulentopgaver for interne såvel som eksterne (og regionale) samarbejdspartnere f.eks. borger, pårørende, bosteder, plejehjem, CKV, speciallæger) m.m. Det kan blandt

	<p>andet være at udvikle og implementere og tilpasse lavteknologiske hjælpemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skrive evalueringer, notater mm. i forhold til undervisningen og den enkelte borger - Løbende medvirkende til implementering og evaluering af nye tiltag.
2) Opgaver der medvirkes i	<ul style="list-style-type: none"> - Kan deltage i møder vedr. enkelte borgere – hvor det er nødvendigt - Infoarrangementer i Hjerneskadecentret (HJC) - Kurser og efteruddannelse - Udfærdige funktionsbeskrivelser/status o.l. på enkelte borgere til intern og ekstern brug - Praktikansvarlige for mulige studerende
3) Mødefora	<ul style="list-style-type: none"> - P-mødet i VSU - Pædagogiske rådsmøder med STU - Fælles P-møder i HJC - Fælles P-møder i Det Socialfaglige Område (DSO) - Kan deltage i <ul style="list-style-type: none"> - Ad-hos grupper under HJC - Neuroteam møder - MED-møder - Fællesmøder på tværs af afdelinger

”

A har udarbejdet en logbog for 2 uger vedrørende sit arbejde. Indledende hertil har hun blandt andet anført:

”Vi bruger i vores arbejds kontekst ordet ”undervisning” for det samvær og det indhold vi har med borgeren. Jeg oplever at det arbejde jeg udfører i denne kontekst, er den samme som jeg udførte i f.eks. lokalpsykiatrien eller som bostøtte. Her blev den blot betegnet med andre ord. I lokalpsykiatrien som ”behandling” og ”Psykoedukation” – som bostøtte kaldtes det ”støttende samtaler”, ”Psykoedukation” og ”handleplaner.” – her måtte vi ikke bruge ordet behandling! Selve målgrupperne er dog lidt anderledes i mit nuværende arbejde, fra tidligere. Senhjerneskadede har jeg ikke arbejdet (så) meget med tidligere – men borger med sindslidelser og ADHD (ADD) er de samme. Samarbejdsfladerne er også anderledes. Vi har ikke et lægeligt samarbejde, men mere et kommunalt. (jobcenter, sagsbehandler og lignende). Jeg oplever således ordet ”undervisning”, som værende meget kontekst bestemt og den som vi (skal) bruge her (diskursen), og altså ikke indholdsbestemt. Vi har ikke pensum, undervisningsplaner, eller eksamener/prøver. Det handler om at få igangsat personlig udvikling for vores borgere, så de med deres funktionsnedsættelse kan få en bedre hverdag. Og den proces skal jeg (og min nærmeste kollega) så være en katalysator for. Min nærmeste kollega er lærer uddannet og ergoterapeut uddannet. Jeg får ofte fif og triks fra hendes lærer

erfaring – ligesom jeg giver ud af min ergoterapeutiske erfaring til hende. Jeg synes bestemt vi får sat begge faglighed i spil og benytter os af den tværfaglige mulighed.”

Som et eksempel på et arbejdsredskab i VSU er fremlagt en indstilling:

”Voksen special undervisning

Vedrørende:

Navn	XX
Cpr. nummer	XX
Dato for ansøgning	d. 13.7.2021
Henvendelse fra	Sagsbehandler XX

Indstilling:

Indstilling udarbejdet af	A
Dato for indstilling	29.9.2021
Indstiller til	☒ Bevilling ☐ Afslag
Periode for undervisning	Oktober-december 2021
Forventet tid /uge samt fordeling (eks. 60 min 1x ugen)	1 time 1 g. ugentligt
Undervisningsform (hold/individuel)	Individuel
Undervisningssted (samt begrundelse)	VSU – Hjerneskadecentret Hillerslev
Forhold der begrunder kompenserende specialundervisning	XX er siden august 2019 sygemeldt på grund af fibromyalgi, som så længe XX kan huske tilbage har givet XX rigtig mange smerter. Igennem mange år har XX kunnet ignorere smerterne, hvilket XX under ingen omstændigheder kan læn- gere....
Hovedmål med undervisningen	At arbejde med planlægning og struktur på hverdagens gøremål samt energiforvaltning, således at der tages højde for ud- trætning At arbejde med kompenserende strategier til at håndtere sine kognitive deficits, som nedsat hukommelse, manglende overblik og fastholdelse af fokus. At arbejde med accept af begrænsninger og etablering af ny identitet og nyt indhold i hverdagen som følge af dette.

Delmål med undervisningen	At komme mere i trivsel At arbejde på at bliver bedre til at få støtte og hjælp til de aktiviteter, XX på grund af udtrætning ikke magter
---------------------------	--

...

Indhold og metoder	Undervisning i kognitive funktioner, i mental udtrætning og betydningen af energiforvaltning Undervisning i sammenhæng mellem krop og psyke især hvad angår overbelastning Undervisning vil være en vekselvirkning mellem oplæg fra underviser og en dialog om det som måtte fylde for borger lige pt.
Evaluering og øvrige tiltag	
Fremtidig plan	XX indstilles til VSU forløb, med opstart hurtigst muligt. XX indstilles til 1 time ugentlig frem til og med december 2021

”

Der er fremlagt eksempel på en afgørelse:

”Afgørelse – Bevilling af specialundervisning for voksne jf. Bekendtgørelse af lov om specialundervisning for voksne § 1.

Sundhed og Omsorg har d... 2019 modtaget en indstilling til Voksen Special Undervisning fra underviser... hvor du giver samtykke til, at du ønsker at deltage i specialundervisning for voksne jf. Bekendtgørelse af lov om specialundervisning for voksne § 1 ved...

Afgørelse

Sundhed og Omsorg har besluttet, at du bevilges specialundervisning for voksne jf. Bekendtgørelse af lov om specialundervisning for voksne § 1.

Formålet med undervisningen er at du får øget kendskab til ADD samt øget indsigt i, hvordan egen ADD kommer til udtryk i hverdagen

Undervisningen forløber fra september til december 2019, over en periode på 10-13 uger. Undervisningen tilbydes 1. gang om ugen af varighed på 2 timer. Det foregår på hold med typisk 2-5 andre deltager.

Der vil løbende blive fulgt op på undervisningen om hvorvidt du fortsat profiterer af den.

Undervisningen udføres af... Hillerslev.

Baggrund

Baggrunden for bevillingen er, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). Undervisningen etableres og tilrettelægges under hensyntagen til deltagernes forskellige handicaps.

Begrundelsen

Vi har vurderet, at du er i målgruppen for at modtage undervisning og specialpædagogisk bistand, der kan medvirke til at give dig indsigt i ADD generelt samt egne vanskeligheder.

Undervisningen vil blive tilrettelagt med hensyntagen til de udfordringer du har, samtidig med dit behov for nye udfordringer.

Vi lægger i afgørelsen vægt på:

At du har givet samtykke til, at du vil modtage undervisning.

Formålet med undervisningen er:

- At få øget kendskab til ADD samt øget indsigt i, hvordan egen ADD kommer til udtryk i hverdagen.
- At arbejde med mestrings-strategier i forhold til øget struktur, overblik, planlægning og igangsætning og stress.
- At arbejde med accept af begrænsninger og etablering af ny identitet og nyt indhold i hverdagen som følge af dette.
- Delmål med undervisningen.
At møde andre ligesindede, med henblik på erfaringsudveksling og mulighed for netværksdannelse.”

5. Stillingsændringen.

Faaborg-Midtfyn Kommune fik i foråret 2019 en henvendelse fra Danmarks Lærerforening, som gav udtryk for, at alle ansatte ved VSU var omfattet af LC-overenskomsten. Henvendelsen medførte, at A pr. 1. juli 2020 overgik til LC-overenskomsten. Ændringen blev gennemført med lovligt opsigelsesvarsel. Det hedder i det nye ansættelsesbrev af 25. juni 2020 blandt andet:

”Ansættelsesbrev

Du ansættes som underviser ved Faaborg-Midtfyn Kommune pr. 1. juli 2020 med tjeneste indtil videre ved Det Socialfaglige Område.

Ansættelsesforholdet er omfattet af overenskomst for Lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne, indgået mellem KL og Lærernes Centralorganisation.

Dit ugentlige timetal er 37,00. Udbetalingsformen er bagudlønnet, og lønnen udgør pt. månedligt kr. 35.302,80.”

6. Forklaringer

A har forklaret, at hun er uddannet som ergoterapeut i 1991. Hun vil mene, at en ergoterapeuts almindelige arbejdsopgaver er at beskæftige sig med mennesker, der har en funktionsnedsættelse. Man arbejder med den enkelte ved samtaler for at fremme forståelsen af, hvordan en funktionsnedsættelse spiller ind for den pågældende i hverdagen. Der vil typisk ligge et stort tab i forhold til, hvad den pågældende kunne før, og opgaven er at få den pågældende til at acceptere funktionstab. Der kan være behov for hjælp udefra for eksempel i form af hjælpemidler, når den pågældende ikke kan varetage et job på almindelige vilkår, men har behov for eksempel fleksjob eller at gå på pension. Der er tale om en dialogbaseret samtale, der handler om psykologiske processer. Hun har tidligere arbejdet i lokalpsykiatrien i Svendborg for borgere med blandt andet PTSD, stressbelastninger og angst, det vil sige funktionsindskrænkninger af psykisk karakter. Der var tale om behandlingsforløb i hold og individuelt, men altid knyttet op på samtaler og udviklingsproces. Hun har altid arbejdet på ergoterapeutoverenskomsten.

Stillingen i Faaborg-Midtfyn Kommune var interessant for hende på grund af hendes psykologiske erfaring. Hun vil mene, at stillingsopslaget fra november 2017 indeholder en god beskrivelse af en ergoterapeuts kernekompetencer. Hun har været med til at udarbejde jobprofilen for det socialfaglige område af marts 2019. Det er rigtigt, at der tales om ”undervisning”. Undervisning er for hende en blødere og bredere definition end klassisk undervisning bestående af samtaler om livsindholdet og livskvalitet. Der er tale om noget dialog- og procesorienteret, som adskiller sig fra undervisningen i klassisk forstand. Det foregår i deres undervisningslokale med en enkelte borger eller i mindre grupper. Hun har en tavle og en skærm, som hun bruger til illustration og baggrund for samtalen. Hun bruger ikke lærebøger, og der er ikke tale om at give lektier for. De har tidligere haft et IT-hjernetræningsprogram, men det har de opgivet. De har standard for at give borgeren kompenserende strategier, men det foregår individuelt. Det, som hun lavede i Svendborg, svarer til det, hun laver i sin nuværende stilling. Hun skrev om undervisning i sin ansøgning af 1. november, fordi det var det, som kommunen søgte, men undervisning er for hende en ”empowerment” til at få borgeren til at forstå sin situation.

Det socialfaglige område i kommunen består af tre afdelinger, hvor undervisningstilbud STU, og VSU er den ene. Fysisk sidder de i Hjerneskadecentret sammen med de tre andre afdelinger. Hun vil antage, at hun underviser ca. 4 hold om ugen bestående af 2-5 deltagere og herudover har 9 individuelle forløb. Selve undervisningen udgør vel 12 timer om ugen. Hertil kommer forberedelse og evaluering.

Overflytningen til læreroverenskomsten har ikke betydet nogen arbejdsmæssige ændringer for hende.

I forbindelse med arbejdet med udarbejdelse af indstillinger til voksenspecialundervisningen bruger hun ”undervisning” som langt blødere begreb sigtende på dialog om livskvalitet for borgeren. Vejledningens beskrivelse af arbejdet med voksne med erhvervet hjerneskade rammer i plet for det, som en ergoterapeut beskæftiger sig med.

Det arbejde, som er anført i stillingsbeskrivelsen fra november 2017, kunne udføres af folk med en anden uddannelse end ergoterapeuter, for eksempel en lærer eller en psykolog. Hun var med til at udarbejde jobprofilen 2019.

B har forklaret, at hun er arbejdsleder i Faaborg-Midtfyn Kommune for VSU-undervisning og særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Hun har bestridt dette hverv i 7 år. Hun er uddannet folkeskolelærer og har en kandidatgrad i offentlig administration. VSU/STU er to selvstændige enheder. VSU er placeret i Hjerneskadecentret i Hillerslev. Der er tale om en selvstændig enhed, men de arbejder på tværs i centret for de hjerneskadede borgere. Nu er der kun to medarbejdere tilbage, idet talepædagogerne blev overført til en anden afdeling. Dengang var de fem medarbejdere, nemlig tre talepædagoger samt A og C. C var uddannet både ergoterapeut og lærer. I hendes afdeling har de ca. 55 borgere i aktive forløb ad gangen, vil hun mene.

De ydelser, som de tilbyder borgerne, skal have hjemmel i lov om specialundervisning for voksne. Det er klart, at den ydelse, som bevilges en borger, skal have lovhjemmel og være genstand for en egentlig forvaltningsretlig bevilling. De kan kun udføre ydelser, som er omfattet af denne lovgivning og en konkret bevilling. Bevillingen vil, som det fremgår af bevillingsskrivelserne, være givet til et undervisningsforløb.

I hendes verden er undervisningsbegrebet et meget vidt begreb, som også omfatter individuel dialog. Arbejdet kan udføres af folk med forskellige faglig baggrund, såsom lærere, pædagoger, ergoterapeuter, fysioterapeuter, psykologer og talepædagoger. Der er tale om specialundervisning og bestemt ikke om at behandle borgerne. De laver ikke genoptræning, som henhører under andre afdelinger og anden lovgivning. Hele ideen er, at deres afdeling så at sige starter, når genoptræningen slutter. Deres tilbud til borgerne handler om at arbejde på kompenserende strategier for at forbedre de muligheder og ressourcer, som borgeren har tilbage. Genoptræning er det, som hendes kolleger i andre afdelinger bidrager med i henhold til anden lovgivning. Et undervisningsforløb kan meget vel vare halvandet til to år. Det bringes til afslutning, når der ikke længere er progression. Til undervisningsarbejdet hører naturligvis at forberede sig forinden undervisningsforløbet og evaluere efterfølgende. I deres undervisningsforløb er forberedelse og evaluering endnu vigtigere, end det er andre steder. Hun vil sammenligne de undervisningsforløb, som hun laver, med andre undervisningsforløb med individuel undervisning af enkelte elever.

A fik en nyoprettet stilling i 2017. Hun havde formuleret opslaget meget bredt. Hun blev ansat på grund af sin erfaring. Talepædagogerne var oprindeligt også ansat på AC-overenskomst, men blev overført til LC-overenskomsten uden nogen form for problemer. Hun har kun haft problemer i denne enkelte sag.

7. Parternes argumentation

Klager har samlet gjort gældende, at A har været korrekt indplaceret på Ergoterapeut-overenskomsten, og at hun derfor har krav på at blive ført tilbage på denne overenskomst.

A blev ansat af Faaborg-Midtfyn Kommune 11. december 2017 som ergoterapeut og på Ergoterapeut-overenskomsten. Kommunen har således allerede fra ansættelsen selv vurderet dels, at det arbejde, A skulle udføre, var arbejde som ergoterapeut, dels at dette arbejde var dækket af Ergoterapeut-overenskomsten. As arbejdsopgaver har ikke ændret sig siden ansættelsen, hverken for så vidt angår art eller indbyrdes vægtning, og det er aldrig blevet fremført, at hun ikke skulle have de fornødne kompetencer for at kunne udføre sit arbejde.

Ergoterapeut-overenskomstens faglige dækningsområde omfatter – af relevans for As arbejde – ”ergoterapeuter” som beskrevet i bekendtgørelsen om uddannelsen til ergoterapeut (bilag 16) og i detaljer i bilag 1 hertil, som indeholder en udførlig beskrivelse af den uddannede ergoterapeuts viden, færdigheder og kompetencer. Bekendtgørelsen og bilaget udgør en integreret del af Ergoterapeut-overenskomstens § 1.

Langt den overvejende del af As arbejde – efter hendes skøn ca. 80 % - er ergoterapeutarbejde som beskrevet i Ergoterapeut-overenskomstens § 1 m. v.

Faaborg-Midtfyn Kommune har som den eneste begrundelse for beslutningen om at overflytte A til Lærer-overenskomsten – udover en hen visning til, at Danmarks Lærerforening havde rejst krav herom – anført, at hendes arbejde udføres i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Det er ikke i sig selv afgørende for, om overenskomsten dækker As arbejde, at arbejdet udføres efter dettelovgrundlag. Karakteren af de konkrete opgaver, som hun udfører og kan udføre med baggrund i sin uddannelse er afgørende.

Det bestrides, at det skyldes en fejl fra Kommunens side, at A blev ansat som ergoterapeut og på Ergoterapeutoverenskomsten. Det kan i den forbindelse lægges til grund, at den efterfølgende overflytning af A til Lærer-overenskomsten var foranlediget af et pres fra Danmarks Lærerforening, uanset at hun ubestridt varetog de samme opgaver som hidtil.

De opgaver, der udføres på Det Socialfaglige Område med hverdagsrehabilitering af borgere med erhvervede hjerneskader, ADHD m.v., består i en blanding af undervisning, og af socialpædagogiske og terapeutiske opgaver, der både kan udføres af personer med en baggrund som lærer, som ergoterapeut eller med en anden relevant uddannelse, således som det er angivet i stillingsopslaget.

Grænseaftalen mellem Akademikernes Centralorganisation og Lærernes Centralorganisation af 1996 er uden betydning for sagens afgørelse.

Indklagede har gjort gældende, at A er korrekt indplaceret på overenskomsten for lærere m.fl. i folkeskolen og ved specialundervisning for voksne.

Hun er ansat til at udføre kompenserende specialundervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Hun udfører ingen arbejdsopgaver i henhold til serviceloven eller sundhedslovgivningen. As arbejdsopgaver er direkte omfattet af læreroverenskomstens dækningsområde. Medarbejdere, der ansættes til undervisningsopgaver, ansættes på læreroverenskomsten, uanset medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund, fordi læreroverenskomsten er en funktionsoverenskomst. Det er meget normalt at ansætte ergoterapeuter til at varetage specialundervisning for voksne. Det er ikke et krav for at være ansat i As stilling, at man er autoriseret som ergoterapeut. Årsagen er, at A ikke udfører ergoterapeutisk forebyggelse/genoptræning/behandling, men underviser på en uddannelse omfattet af lov om specialundervisning. Ergoterapeutoverenskomstens primære dækningsområde er medarbejdere, som er uddannet ergoterapeuter, og hvis kerneopgave er at udføre sundhedsfaglige forebyggelses- og genoptræningsopgaver således, som det er beskrevet i bilag A til ergoterapeutoverenskomsten. Sådanne arbejdsopgaver udføres normalt i henhold til service- eller sundhedslovgivningen. Det arbejde, A udfører, kan lige så vel udføres af medarbejdere med anden uddannelsesmæssig baggrund, herunder medarbejdere med en uddannelsesmæssig baggrund som for eksempel lærer, psykolog eller pædagog.

Ergoterapeutforeningen er medlem af AC og er således bundet af grænseaftalen fra 1996 i forholdet mellem Ergoterapeutforeningen og LC på lige fod med ACs øvrige medlemsorganisationer. Det fremgår af grænseaftalen, at forhandlings- og aftaleretten for stillinger som ledere og lærere, institutioner, der varetager specialundervisning for voksne, der varetages af Lærernes Centralorganisation. Grænseaftalen er vel ikke bindende for KL, men dens indhold harmonerer konkret med KLs opfattelse.

Træning og hjælp til at genvinde praktiske færdigheder udføres ikke i voksenspecialundervisningen og kan heller ikke udføres her. As arbejde adskiller sig fra det arbejde, der udføres i andre institutioner under det socialfaglige område i Faaborg-Midtfyn Kommune.

As arbejdsopgaver består ikke af træning, men derimod i den efterfølgende undervisning.

Biintervenienten har anført, at den undervisning, der udføres i henhold til lov om specialundervisning for voksne, er målrettet undervisning, der skal forbedre mistede færdigheder. Vedligeholdende træning er ikke omfattet af lov om specialundervisning for voksne. Der er derfor tale om en helt anden hjælp til handicappede eller vedligeholdelse af færdigheder. Klager har ikke tegnet et retvisende billede af, hvad der er undervisning i denne lovs og dermed overenskomstens forstand.

Arbejde, der er omfattet af lov om specialundervisning for voksne, er i overenskomstmæssig henseende omfattet af LC-overenskomsten. Ergoterapeutforeningens overenskomst dækker andet arbejde end undervisning i henhold til denne lov. Ved sin indtræden i AC, blev Ergoterapeutforeningen bundet af grænseaftalen med KL.

8. Opmandens begrundelse og resultat.

A har stedse været ansat til at udføre specialundervisning for voksne. Denne form for undervisning er nøje fastsat i lovbekendtgørelsen herom og den tilhørende vejledning. Det fremgår udtrykkeligt, at anden form for hjælp, behandling, træning og vedligeholdelsesaktivitet ikke er omfattet af den lov, man kan tilbydes i henhold til anden lovgivning.

Det stillingsopslag, som A reflekterede på, vedrørte en stilling som underviser til kompenserende specialundervisning for voksne med stillingsbetegnelse ”underviser”. As ansøgning til stillingen fremhæver, at hun ønskede og havde erfaring i undervisning. I den jobprofil for ansatte ved VSU af marts 2019, som A selv var med til at udfærdige, er stillingsbetegnelsen ”underviser”, og opgavernes definition/indhold er for det første at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning til borgere i målgruppen.

På dette grundlag må det solide udgangspunkt for sagens afgørelse være, at det arbejde, som A har udført og udfører under sin ansættelse i Faaborg-Midtfyn Kommune, har karakter af undervisning i modsætning til hjælp, behandling eller træning.

Spørgsmålet er herefter, om det arbejde, som A konkret har udført i stillingen alligevel må anses for behandling omfattet af ergoterapeutoverenskomsten. Hun har forklaret, at hendes metode er dialogbaserede samtaler om livsindhold og livskvalitet med de enkelte borgere eller i mindre grupper

af borgere. Hendes metode er via samtale at skabe forståelse hos borgerne af den situation og de begrænsninger, som funktionstab betyder for dem i hverdagen. Der er tale om dialogbaseret samtale vedrørende psykologiske processer hos den eller de berørte borgere. Hun arbejder dialog- og procesorienteret og har ikke undervisning i klassisk forstand. Undervisningen er ”empowerment” for at få borgeren til at forstå sin situation.

Jeg finder på dette grundlag, at As arbejdsfacon er karakteriseret ved anvendelse af den ”sokratiske” metode, som er en klassisk, pædagogisk metode, hvis kerne er gennem dialog mellem ”lærer” og ”elev” at fremprovokere (selv)erkendelse hos den pågældende; metoden er kendetegnet af dialog og spørgsmålsstilling fra ”lærerens” side. Det stemmer hermed, at hendes arbejdsfunktion meget vel kan – og bliver – udført af andre faggrupper, for eksempel lærere, psykologer m.v. Det forhold, at den sokratiske metode i en eller anden form er taget i brug uden for undervisningen, for eksempel i kognitiv terapi, kan efter min mening ikke røkke ved det klare udgangspunkt, at As arbejde i kernen har karakter af undervisning. Jeg finder derfor, at der ikke er tale om (ergo)terapeutisk forebyggelses- og genoptræningsarbejde som beskrevet i bilag A til ergoterapeutoverenskomsten. Konklusionen bliver, at indklagede må frifindes.

Thi bestemmes:

Indklagede, KL for Faaborg-Midtfyn Kommune, frifindes.

Hver part betaler egne sagsomkostninger samt halvdelen af udgiften til opmanden.

Der tillægges ikke biintervenienten sagsomkostninger.

København, den 13. april 2022.

Jon Stokholm